

sige om et Menneske, at han har let ved at tage en Eksamen; thi hvorfor har han let ved det? For det første fordi han har en god Hukommelse, og for det andet, fordi han har Herredømme over sig selv og saaledes ogsaa har let ved at sætte sin Opmærksomhed paa det Punkt, hvor den skal sættes, for det tredje, fordi han ikke er bange, forfjamsket, og endelig for det fjerde, fordi han er i Stand til at udtrykke sig i tydelig Dansk. Det er saa gode Egenstaber, at jeg ikke finder, det er saa ubilligt, at den, der har de Egenstaber, kommer lettere igennem Eksamen end den, der har de modsatte Egenstaber, selv om han maaske i Virkeligheden har nok saa mange Kundstaber. Endvidere ved jeg nu heller ikke, om det er saaa ganstke sikkert, at det ikke lige saa godt kan hændes for det unge Menneske, der ikke har de omtalte Egenstaber, men maaske let bliver bange, at han bliver dette, naar han staar over for sine egne Lærere, som naar han staar over for fremmede. Det kommer vel an paa hvert enkelt's Natur. Somme Tider kan det maaske være behageligere for ham at staa over for vildfremmede end over for den Lærer, som han i Forvejen ved kender ham ud ind, og som maaske slet ikke er ham overordentlig venlig stemt. Fra det Synspunkt set kan man i det hele taget lige saa godt komme til det ene Resultat som til det andet. Men endelig fremkom der jo mange Bemærkninger om, at den nuværende Ordning er saa særlig uheldig, fordi den bevirker, at unge Mennesker blive proppede — ligesom man propper Gæs for at lave Leverpostej — i Løbet af forholdsvis kort Tid til Eksamen, og det skal man bort fra. Ja, det kan man jo godt være enig om, at man skal bort fra, men det kommer man bort fra ved denne Lov, uden at man behøver, at gaa over til en Eksamenkommission, ved den bestemte Fordring, at de skulle være 3 Aar paa et Seminarium, ved det Forbud, der i Virkeligheden ligger i Loven imod Privatundervisning og Kursusundervisning, og derigennem at man indfører Dvælseskoler, og naar Loven gennemføres paa alle andre Punkter, som den er foreslaaet, og som jeg i og for sig er enig i, ser jeg ikke rettere, end at man kan være ganstke volig for, at hele denne Side af Sagen er man ude over, den Frygt, man nærer for den hurtige Præparation, den hurtige Stopning, er man ude over. Der er en anden Side af dette Spørgsmaal, som jeg for mit personlige Vedkommende lægger megen Vægt paa, og som gør, at jeg, selv om jeg af andre

Grunde kunde være tilbøjelig til at gaa med Regeringsforslaget, dog ikke vil eller kan det, og det er den, at jeg ikke ret vel kan faa det i mit Hoved, at man vil overlade det til private Anstalter at give Statens Stempel, give et Stempel til en Mand, for at han er dygtig til at blive Statens Embedsmand. Det forekommer mig, at det maa være forbeholdt Staten selv at give saadant Stempel, og at det ikke er nok, at Staten kontrollerer gennem en Eksamenkommission, hvorledes Stempelen gives. Naa, man kan jo lægge mere eller mindre Vægt paa denne Betragtningssaaade, jeg indrømmer, at for mig er den afgørende. Jeg finder, det er stridende mod de Principper, hvorefter ellers i alt Fald vor Stat administreres paa alle Omraader, om man virkelig vil give denne Magt i private Anstalters Hænder. Det gør man gennem denne Bestemmelse. Men naturligvis ser jeg meget vel, at vil man gaa dertil, saa nødsages man ogsaa til at gøre Kontrollen saa stærk, saa indgribende, at man lidt efter lidt kan faa disse private Anstalter til, om end de ere i privat Haand, fuldstændig at følge de samme Metoder, den samme Undervisningsplan, som findes paa Statens Seminarier — det nødes man til. Og her kommer jeg da til at omtale et Ændringsforslag, som jeg ganstke vist har været med at stille, men hvor den ærede Ordfører dog har glemt at bemærke, at jeg kun subsidiært har været med dertil. Det er Forslaget under Nr. 46 til § 7, hvor Udtrykket „Lærerpersonale“ er rettet til „Lærertal“. I Regeringsforslaget staar der nemlig, at Privatseminarer kunne anerkendes o. s. v. efter foregaaende Underfølgelse af Lokale, Undervisningsapparat, Lærerpersonale m. v. Deri har Udvalget foreslaaet Ordet „Lærerpersonale“ rettet til „Lærertal“, og det Forslag er jeg enig i, for saa vidt som Mindretallets Forslag gaar igennem, og vi blive ved Eksamenkommissionen, thi saa vilde det være i Modstrid med hele den Ordning, som altsaa for saa vidt fortsættes fra den nuværende, om man tillod Regeringen at indblænde sig i Spørgsmaalet om, hvem der skulde være Lærer, og hvem der ikke skulde være Lærer ved de private Seminarier. Men derimod kan jeg ikke være med til Forslaget i det Tilfælde, Flertallets Forslag vedtages; thi hvis Flertallets Forslag bliver vedtaget, og vi gaa over til en Cenjurkommission med den Kontrol, som dermed følger, og over til, at det er de private Anstalter, som kunne give Stempelen til en Mand for, at han er dygtig til Statsembede, saa finder jeg det fuldt